

III

(Jiné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ PROSTOR

ROZHODNUTÍ KONTROLNÍHO ÚŘADU ESVO

č. 178/13/KOL

ze dne 30. dubna 2013

o vynětí průzkumu a těžby ropy a zemního plynu v oblasti norského kontinentálního šelfu z uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (Norsko)

KONTROLNÍ ÚŘAD ESVO (DÁLE JEN „KONTROLNÍ ÚŘAD“),

S OHLEDEM na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „Dohoda o EHP“),

S OHLEDEM na akt uvedený v bodě 4 přílohy XVI Dohody o EHP, kterým se stanoví postupy pro zadávání veřejných zakázek v odvětví veřejných služeb (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb) (dále jen „směrnice 2004/17/ES“), a zejména na čl. 30 odst. 1, 4 a 6 uvedené směrnice,

S OHLEDEM na Dohodu mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora (dále jen „dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru“), a zejména na články 1 a 3 protokolu 1 k této dohodě,

S OHLEDEM na rozhodnutí Kontrolního úřadu ze dne 19. dubna 2012, kterým členy se zvláštní odpovědností za zadávání veřejných zakázek zplnomocnil k přijímání určitých rozhodnutí v oblasti veřejných zakázek (rozhodnutí č. 136/12/KOL),

PO konzultaci výboru ESVO pro veřejné zakázky,

vzhledem k těmto důvodům:

I. SKUTEČNOSTI

1. POSTUP

- (1) Po diskuzích vedených před předběžným oznámením obdržel Kontrolní úřad dopis ze dne 5. listopadu

2012⁽¹⁾, v němž ho norská vláda žádá, aby přijal rozhodnutí o použitelnosti čl. 30 odst. 1 směrnice 2004/17/ES pro činnosti spojené s těžbou ropy v oblasti norského kontinentálního šelfu. Dopisem ze dne 25. ledna 2013 požádal Kontrolní úřad norskou vládu, aby předložila dodatečné informace⁽²⁾. Norská vláda zaslala svou odpověď Kontrolnímu úřadu dopisem ze dne 15. února 2013⁽³⁾. Oznámení a odpověď norské vlády byly projednány na telefonické konferenci dne 4. března 2013⁽⁴⁾. Kontrolní úřad konzultoval výbor ESVO pro veřejné zakázky dopisem ze dne 22. března 2013 a požádal ho o vyjádření stanoviska písemným postupem⁽⁵⁾. Dne 16. dubna 2013 vydal výbor ESVO pro veřejné zakázky na základě počtu hlasů svých členů příznivé stanovisko k předloze rozhodnutí Kontrolního úřadu⁽⁶⁾.

- (2) Žádost norské vlády se týká průzkumu a produkce ropy a zemního plynu v oblasti norského kontinentálního šelfu, včetně rozvoje (tj. zřizování vhodné infrastruktury pro budoucí produkci, např. výrobních plošin, potrubí, terminálů atd.). Ve své žádosti uvádí norská vláda tři činnosti:

- a) průzkum ropy a zemního plynu;
- b) produkci ropy a
- c) produkci zemního plynu.

⁽¹⁾ Kontrolní úřad obdržel dopis dne 6. listopadu 2012 (dokument č. 652027).

⁽²⁾ Dokument č. 657306.

⁽³⁾ Kontrolní úřad obdržel dopis dne 19. února 2013 (dokument č. 663304).

⁽⁴⁾ Dokument č. 665288.

⁽⁵⁾ Dokument č. 666730, dokument č. 666722 a dokument č. 666680.

⁽⁶⁾ Dokument č. 669171.

2. PRÁVNÍ RÁMEC

- (3) Účelem čl. 30 odst. 1 směrnice 2004/17/ES je umožnit výjimku z požadavků stanovených v pravidlech pro veřejné zakázky v situaci, kdy si účastníci na trhu navzájem konkurují. Ustanovení čl. 30 odst. 1 směrnice stanoví:

„Zakázky určené pro umožnění výkonu činnosti uvedené v člancích 3 až 7 se neřídí touto směrnicí, pokud je v členském státě, ve kterém má být činnost vykonávána, přímo vystavena hospodářské soutěži na trzích, na které není omezen přístup.“

- (4) V čl. 30 odst. 1 směrnice jsou stanoveny dva požadavky, které musí být splněny před tím, než Kontrolní úřad s přihlédnutím k čl. 30 odst. 6 směrnice kladně rozhodne o žádosti o výjimku podle čl. 30 odst. 4.
- (5) Prvním požadavkem v čl. 30 odst. 1 směrnice 2004/17/ES je, že činnost musí být vykonávána na trhu, na který není omezen přístup. V čl. 30 odst. 3 směrnice se stanoví, že „se přístup na trh považuje za neomezený, pokud členský stát provedl a uplatňuje právní předpisy Společenství uvedené v příloze XI“. V příloze XI směrnice je uveden seznam několika směrnic.
- (6) Mezi směrnicemi uvedenými v příloze XI je směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES ze dne 30. května 1994 o podmínkách udělování a užívání povolení k vyhledávání, průzkumu a těžbě uhlovodíků⁽⁷⁾, jež byla začleněna do práva EHP v roce 1995 a odkazuje se na ni v bodě 12 přílohy IV Dohody o EHP.
- (7) Mezi směrnicemi uvedenými v příloze XI je rovněž směrnice 98/30/ES. Tato směrnice byla nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES, která byla začleněna do práva EHP v roce 2005 a odkazuje se na ni v bodě 23 přílohy IV Dohody o EHP⁽⁸⁾.

(7) Úř. věst. L 164, 30.6.1994, s. 3 a Úř. věst. L 79, 29. 3. 1996, s. 30, směrnice byla začleněna do Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru č. 19/95 (Úř. věst. L 158, 8.7.1995, s. 40 a dodatek EHP č. 25, 8.7.1995, s. 1) (dále jen „směrnice o udělování povolení“).

(8) Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 57, ve znění opravy v Úř. věst. L 16, 23.1.2004, s. 74, směrnice byla začleněna do Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru č. 146/2005 (Úř. věst. L 53, 23.2.2006, s. 43 a dodatek EHP č. 10, 23.2.2006, s. 17) (dále jen „směrnice o plynu“). Tato směrnice byla nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94), ta však zatím nebyla začleněna do práva EHP.

- (8) Přístup na trh lze proto považovat za neomezený, pokud Norsko provedlo a řádně uplatňuje akty uvedené v bodech 12 a 23 přílohy IV Dohody o EHP, které odpovídají směrnici 94/22/ES, resp. směrnici 2003/55/ES⁽⁹⁾.
- (9) Druhým požadavkem uvedeným v čl. 30 odst. 1 směrnice 2004/17/ES je, že činnost je ve státě ESVO, v němž je vykonávána, přímo vystavena hospodářské soutěži. Otázka, zda je činnost přímo vystavena hospodářské soutěži, se rozhoduje na základě „kritérií, která jsou v souladu s ustanoveními Smlouvy o hospodářské soutěži, jakými jsou vlastnosti dotčených výrobků nebo služeb, existence alternativních výrobků nebo služeb, ceny a skutečná nebo potenciální přítomnost více než jednoho dodavatele daných výrobků nebo služeb“⁽¹⁰⁾.
- (10) Skutečnost, zda jsou činnosti přímo vystaveny hospodářské soutěži, je třeba posoudit na základě různých ukazatelů, z nichž žádný není sám o sobě rozhodující. Pokud jde o trhy dotčené tímto rozhodnutím, je jedním z kritérií, které by mělo být vzato v úvahu, podíl hlavních účastníků na daném trhu. Dalším kritériem je stupeň koncentrace na těchto trzích⁽¹¹⁾. Přímé vystavení hospodářské soutěži se posuzuje na základě objektivních kritérií s přihlédnutím ke zvláštním rysům dotčeného odvětví. Jelikož podmínky se u různých činností, na které se toto rozhodnutí vztahuje, liší, provádí se pro každou relevantní činnost či každý relevantní trh samostatně posouzení.
- (11) Účelem tohoto rozhodnutí je výhradně udělení výjimky podle článku 30 směrnice 2004/17/ES, aniž je dotčeno použití pravidel pro hospodářskou soutěž.

3. NORSKÝ SYSTÉM UDĚLOVÁNÍ LICENCÍ

- (12) Norský zákon o ropě⁽¹²⁾ je výchozím právním základem pro systém udělování licencí pro činnosti spojené s těžbou ropy v oblasti norského kontinentálního šelfu.

⁽⁹⁾ Viz bod 5 níže.

⁽¹⁰⁾ Čl. 30 odst. 2 směrnice 2004/17/ES.

⁽¹¹⁾ Viz též rozhodnutí Kontrolního úřadu ze dne 22. května 2012, kterým se vyjímá výroba a velkoobchodní prodej elektřiny v Norsku z použití směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (rozhodnutí č. 189/12/KOL, Úř. věst. L 287, 18.10.2012, s. 21 a dodatek EHP č. 58, 18.10.2012, s. 14).

⁽¹²⁾ Zákon č. 72 ze dne 19. listopadu 1996 o ropných činnostech. (<http://www.npd.no/en/Regulations/-Acts/Petroleum-activities-act/>). Směrnice 94/22/ES o udělování povolení pro uhlovodíky byla do norského zákona o ropě provedena dne 1. září 1995 a rovněž byla provedena do nařízení k zákonu týkajících se ropy (norské nařízení č. 653 ze dne 27. června 1997) (<http://www.npd.no/en/Regulations/Regulations/Petroleum-activities/>).

Zákon o ropě a nařízení o ropě upravují udělování licencí k průzkumu a produkci ropy a zemního plynu v oblasti norského kontinentálního šelfu. Norské ministerstvo pro ropu a energii oznamuje bloky, pro něž mohou společnosti předkládat žádost o licenci. Licenci na produkci uděluje v Radě norský král. Licence na produkci se uděluje na základě konkrétních a objektivních kritérií⁽¹³⁾. Licence na produkci se obvykle uděluje skupině společností, z nichž jedna je určena jako provozovatel odpovědný za každodenní správu licence.

- (13) V rámci udělování licencí existují v Norsku dva typy řízení: i) řízení na udělování licencí pro nevyvinuté oblasti na norském kontinentálním šelfu (číslovaná řízení pro udělování licencí) a ii) udělování licencí v předem vymezených oblastech (tzv. řízení APA - Awards in Predefined Areas), které se týká oblastí ve stadiu zralosti. Uvedené dva typy řízení se od sebe liší pouze způsobem, jakým byly zahájeny. Řízení APA se uskutečňuje každý rok a vztahuje se na oblasti na norském kontinentálním šelfu, které se považují za zralé (tj. oblasti, jejichž geologické podmínky jsou dobře známy)⁽¹⁴⁾. Číslovaná řízení se provádí (v průměru) každý druhý rok a zahrnují nevyvinuté oblasti (tj. oblasti, jejichž geologické podmínky nejsou příliš známy)⁽¹⁵⁾. Číslovaná řízení pro udělování licencí zahajuje norské ministerstvo pro ropu a energii výzvou, aby společnosti působící na norském

⁽¹³⁾ Viz oddíly 3-3 a 3-5 norského zákona o ropě a oddíl 10 norského nařízení o ropě.

⁽¹⁴⁾ Kritéria pro definici oblastí ve stadiu zralosti jsou popsána v bílé knize norského parlamentu – *Průmysl pro budoucnost – činnosti v norském ropném průmyslu* (Meld. St. 28 (2010–2011) Zpráva norskému parlamentu (Storting), s. 88). Při rozšiřování oblastí, v níž se uplatňuje řízení APA, se používají následující kritéria: i) oblasti v blízkosti infrastruktury (včetně stávající i plánované infrastruktury, přičemž potenciální zdroje v těchto oblastech se považují za časově kritické); ii) oblasti, v nichž byl již proveden průzkum (včetně oblastí, kterým již někdy byla udělena licence, avšak od těžby se upustilo, oblastí se zavedenými nalezišti a oblastí, které se nachází mezi oblastmi, jimž byla udělena licence, od těžby se v nich však upustilo); a iii) oblasti sousedící se stávajícími předem vymezenými oblastmi, v jejichž případě však nebylo požádáno o licenci v číslovaném řízení (viz <http://www.regjeringen.no/en/dep/oed/press-center/press-releases/2013/apa-2013-acreage-announcement.html?id=714569>). Od roku 2003, kdy bylo zavedeno řízení APA, bylo uděleno celkem 324 licencí na produkci a objeveno 32 oblastí (Meld. St. 28 (2010–2011) Zpráva norskému parlamentu (Storting), s. 86–87).

⁽¹⁵⁾ Číslovaná řízení pro vydávání licencí jsou navržena spíše pro oblasti, jejichž geologické podmínky nejsou příliš známy a v nichž je účelné provádět průzkum postupně. Licence byly oblastem uděleny v 21 číslovaných řízeních, přičemž udělování licencí v 21. řízení bylo provedeno na jaře 2011 (bílá kniha *Průmysl pro budoucnost – činnosti v norském ropném průmyslu* (Meld. St. 28 (2010–2011) Zpráva norskému parlamentu (Storting), s. 21). Číslovaná řízení pro udělování licencí zahrnují především hraniční oblasti norského kontinentálního šelfu, v nichž je pravděpodobnost nalezení velkých zásob ropy nejvyšší. Dne 2. listopadu 2011 bylo zahájeno 22. kolo udělování licencí, přičemž se plánuje, že nové licence na produkci budou uděleny na jaře 2013 (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/oed/-pressesenter/pressemeldinger/2011/initiates-22nd-licensing-round.html?id=661990>). Viz také společná publikace norského ministerstva pro ropu a energii a norského ředitelství pro ropu — *Fakta 2012 — norský ropný průmysl*, kapitola 5: *Průzkumné činnosti*, s. 30 a násl. (<http://www.npd.no/en/Publications/Facts/Facts-2012/Chapter-5/>).

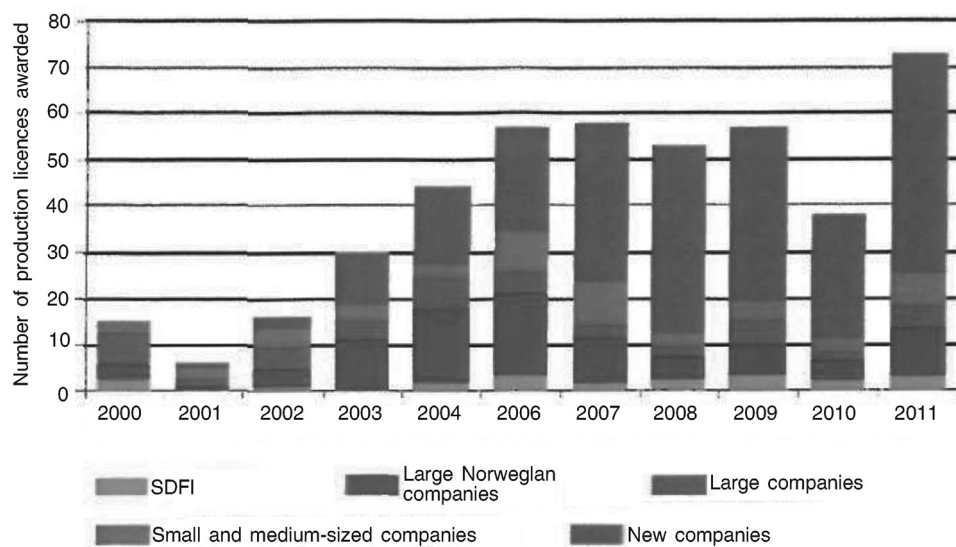
kontinentálním šelfu nahlásily oblasti (bloky), které chtějí nechat zahrnout do následujícího řízení pro udělování licencí. Právní podmínky (právní a správní předpisy, licenční dokumenty) pro oba dva typy řízení jsou naprosto stejné. Norská vláda Kontrolnímu úřadu sdělila, že průzkumné činnosti prováděné v rámci těchto dvou typů řízení jsou rovněž stejné.

- (14) Způsobilé ropné společnosti v řízeních pro udělování licencí žádají o licence na produkci, tj. o výlučné právo provádět činnosti spojené s těžbou ropy na norském kontinentálním šelfu. Jak je uvedeno v oddílu 1-6 c) norského zákona o ropě, zahrnují činnosti spojené s těžbou ropy „všechny činnosti související s podmorskými ložisky ropy, včetně průzkumu, průzkumných vrtů, produkce, přepravy, využití a vyřazování z provozu, včetně plánování těchto činností, avšak bez dopravy volně ložené ropy lodí“. V řízeních pro udělování licencí tedy společnosti žádají o výlučné právo na průzkum a produkci veškeré ropy a zemního plynu, které mohou být v oblasti, na niž se licence vztahuje, objeveny.
- (15) Pokud jsou objevena ložiska ropy a/nebo zemního plynu, jsou držitelé licence, pokud se rozhodnou v dané lokalitě působit, povinni předložit norskému ministerstvu pro ropu a energii ke schválení plán rozvoje a provozu dané lokality⁽¹⁶⁾. Schválením tohoto plánu získávají držitelé licence výhradní právo zahájit rozvoj a následně i produkci. Vyprodukovaná ropa se stává majetkem jednotlivých držitelů licence.
- (16) Rozsah společností, které mají licence v oblasti norského kontinentálního šelfu, se pohybuje od velkých mezinárodních ropných společností až po velmi malé ropné společnosti, z nichž mnohé zahájily činnost na norském kontinentálním šelfu přibližně během posledních 10 let.
- (17) Níže uvedené tabulky, které poskytla norská vláda, znázorňují činnosti na norském kontinentálním šelfu podle počtu nově udělených licencí na produkci, plochy oblastí, pro něž byly licence uděleny, a počtu společností působících v oblasti norského kontinentálního šelfu⁽¹⁷⁾.

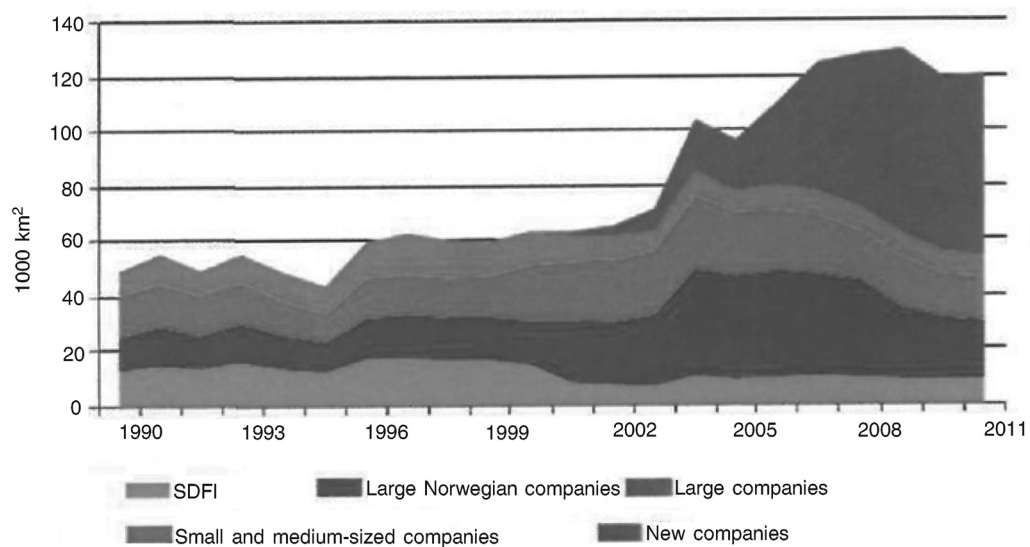
⁽¹⁶⁾ Srov. bod 4-2 norského zákona o ropě.

⁽¹⁷⁾ Zkratka „SDFI“ v prvních dvou tabulkách odkazuje na *Norwegian State's Direct Financial Interest* („přímý finanční zájem Norska“). Jeho prostřednictvím drží norský stát velké podíly na licencích pro produkci ropy a zemního plynu v oblasti norského kontinentálního šelfu. Portfolio SDFI řídí státní společnost Petoro AS (www.petoro.no).

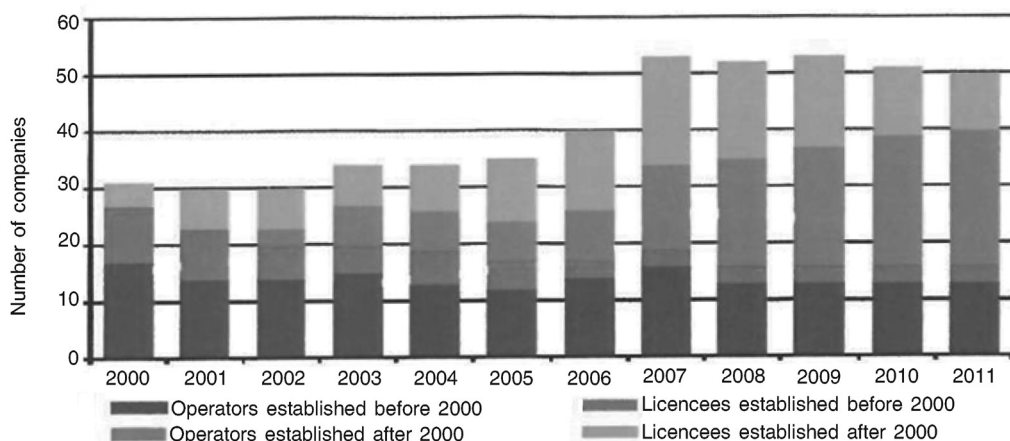
Udělené nové licence:

Plocha oblastí, pro něž byly licence uděleny:

Počet společností působících v oblasti norského kontinentálního šelfu:

II. POSOUZENÍ

4. ČINNOSTI, NA KTERÉ SE TOTO ROZHODNUTÍ VZTAHUJE

- (18) Žádost norské vlády o výjimku podle článku 30 směrnice 2004/17/ES se vztahuje na tři na sobě nezávislé činnosti na norském kontinentálním šelfu: a) průzkum ropy a zemního plynu; b) produkci ropy a c) produkci zemního plynu. Kontrolní úřad tyto tři činnosti jednotlivě ověřil ⁽¹⁸⁾.
- (19) „Produkci“ se pro účely tohoto rozhodnutí rozumí „rozvoj“ (tj. zřizování vhodné infrastruktury pro produkci, např. ropných plošin, potrubí, terminálů atd.). Přeprava zemního plynu z norského kontinentálního šelfu na trh prostřednictvím navazující plynovodní sítě není součástí tohoto rozhodnutí.

5. PŘÍSTUP NA TRH(Y)

- (20) Směrnice 94/22/ES (směrnice o udělování povolení) byla začleněna do bodu 12 přílohy IV Dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru č. 19/1995, které vstoupilo v platnost dne 1. září 1995.

⁽¹⁸⁾ To je v souladu s praxí, kterou Evropská komise uplatňuje v rozhodnutích o spojení podniků a ve svých rozhodnutích o udělení výjimky podle článku 30 směrnice 2004/17/ES. Viz zejména rozhodnutí Evropské komise ze dne 29. září 1999, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem a s Dohodou o EHP (věc IV/M.1383 – *Exxon/Mobil*); rozhodnutí Komise ze dne 29. září 1999, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem a s Dohodou o EHP (věc IV/M.1532 – *BP Amoco/Arco*); rozhodnutí Komise ze dne 5. července 1999, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem a s Dohodou o EHP (COMP/M.1573 – *Norsk Hydro/Saga*), rozhodnutí Komise ze dne 3. května 2007, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem a s Dohodou o EHP (věc IV/M.4545 – *STATOIL/HYDRO*); rozhodnutí Komise ze dne 19. listopadu 2007, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem (věc COMP/M.4934 – *KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL*), a rozhodnutí Komise ze dne 21. srpna 2009, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem (věc COMP/M.5585 – *Centrica/Venture production*). Viz také prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 28. července 2011 o vynětí průzkumu ropy a plynu a těžby ropy v Dánsku, s výjimkou Grónska a Faerských ostrovů, z uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES (Úř. věst. L 197, 29.7.2011, s. 20); prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 24. června 2011 o vynětí průzkumu ropy a plynu a těžby ropy v Itálii z uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (Úř. věst. L 166, 25.6.2011, s. 28); prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 29. března 2010 o vynětí průzkumu a těžby ropy a plynu v Anglii, Skotsku a ve Walesu z uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (Úř. věst. L 84, 31.3.2010, s. 52) a prováděcí rozhodnutí Komise o vynětí průzkumu a těžby ropy a plynu v Nizozemsku z uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (Úř. věst. L 181, 14.7.2009, s. 53).

- (21) Norská vláda Kontrolnímu úřadu oznámila provedení uvedené směrnice dne 18. března 1996. Kontrolní úřad provedl posouzení shody, poté Norsko provedlo ve svých právních předpisech řadu změn. Po provedení těchto změn dospěl Kontrolní úřad k názoru, že Norsko řádně provedlo směrnici o udělování povolení.
- (22) Směrnice 2003/55/ES (směrnice o plynu) byla začleněna do bodu 23 Dohody o EHP rozhodnutím smíšeného výboru č. 146/2005/ES dne 2. prosince 2005. Pro státy ESVO EHP vstoupila směrnice v platnost dne 1. června 2007.
- (23) Norská vláda oznámila částečné provedení směrnice o plynu dne 4. června 2007 a úplné provedení dne 19. února 2008. I v tomto případě provedl Kontrolní úřad posouzení shody. Po provedení řady změn norských vnitrostátních právních předpisů dospěl Kontrolní úřad k názoru, že Norsko řádně provedlo směrnici o plynu.
- (24) Z informací uvedených v tomto oddíle pro současné účely vyplývá, že Norsko provedlo a řádně uplatňuje akty uvedené v bodech 12 a 23 přílohy IV Dohody o EHP, které odpovídají směrnici 94/22/ES, resp. směrnici 2003/55/ES.
- (25) V souladu s čl. 30 odst. 3 prvním pododstavcem směrnice 2004/17/ES je tedy třeba považovat přístup na trh za neomezený na celém území Norska, včetně norského kontinentálního šelfu.

6. VYSTAVENÍ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽI

- (26) Jak je vysvětleno výše, Kontrolní úřad se domnívá, že je nezbytné přezkoumat, zda jsou dotčená odvětví přímo vystavena hospodářské soutěži. Za tímto účelem prověřil důkazy předložené norskou vládou a v případě potřeby doplněné o důkazy, jež jsou k dispozici ve veřejné sféře.

6.1. Průzkum ropy a zemního plynu

6.1.1. Relevantní trh

- (27) Průzkum ropy a zemního plynu spočívá v hledání nových zásob zdrojů uhlovodíku. Produkce zahrnuje jak zřizování vhodné infrastruktury pro produkci, tak i využívání zdrojů. Průzkum ropy a zemního plynu tvoří jeden relevantní výrobní trh, který je oddělen

od trhů pro produkci ropy a zemního plynu. Tato definice vychází ze skutečnosti, že není možné od počátku určit, zda průzkum povede k nálezům ropy nebo zemního plynu. Norská vláda potvrdila, že tato skutečnost se vztahuje jak na číselovaná řízení pro udělování licencí, tak na řízení APA. Toto vymezení trhu je rovněž v souladu s praxí Evropské komise ⁽¹⁹⁾.

- (28) Průzkum nevyvinutých oblastí a oblastí ve stadiu zralosti provádí stejný druh společností a činnosti se provádí za použití stejného druhu technologie (tj. bez ohledu na druh řízení pro udělování licencí). Přestože jsou geologické podmínky lépe známy v řízeních APA, ropné společnosti nemají přesné poznatky o tom, zda se v dané lokalitě ropa vyskytuje nebo zda potenciální nové naleziště bude obsahovat ropu nebo plyn či obojí. Kontrolní úřad proto konstatuje, že relevantním trhem je průzkum ropy a zemního plynu, což zahrnuje průzkumné činnosti prováděné v rámci jak číselovaných řízení pro udělování licencí, tak řízení APA.
- (29) Společnosti, které provádí průzkumné činnosti, obvykle neomezují svou činnost pouze na určitou zeměpisnou oblast. Naopak, většina společností působí spíše na celosvětové úrovni. Evropská komise ve svých rozhodnutích pevně trvá na tom, že průzkumný trh má celosvětový zeměpisný rozsah ⁽²⁰⁾. Norská vláda s Komisí v otázce vymezení zeměpisného trhu souhlasí. Kontrolní úřad konstatuje, že relevantní trh má ze zeměpisného hlediska celosvětovou působnost.

6.1.2. Přímé vystavení hospodářské soutěži

- (30) V období 2011–2013 získalo zhruba 50 společností status držitele licence na produkci, což jim umožnilo účastnit se průzkumných činností v oblasti norského kontinentálního šelfu ⁽²¹⁾.
- (31) Tržní podíly subjektů podílejících se na průzkumu se obvykle měří na základě dvou proměnných: prokázaných zásob a předpokládané produkce ⁽²²⁾.
- (32) Celosvětové prokázané zásoby ropy činily v roce 2011 1 652,6 miliardy barelů a u zemního plynu to bylo

⁽¹⁹⁾ Viz rozhodnutí Evropské komise ze dne 23. ledna 2003, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem (věc COMP/M.3052 – ENI/FORTUM GAS), věc IV/M.1383 – Exxon/Mobil a prováděcí rozhodnutí Evropské komise týkající se Dánska, Itálie, Anglie, Walesu, Skotska a Nizozemska (viz poznámka pod čarou 18 výše).

⁽²⁰⁾ Viz např. věc COMP/M.3052 – ENI/FORTUM GAS (bod 13) a věc COMP/M.4545 – STATOIL/HYDRO (bod 7) (viz poznámka pod čarou 18 výše).

⁽²¹⁾ Počet zahrnuje licence na výrobu udělené jak v číselovaných řízeních pro udělování licencí, tak v řízeních na udělování licencí APA (viz dokument č. 663313, s. 1–20).

⁽²²⁾ Viz např. rozhodnutí Evropské komise ve věci Exxon/Mobil (body 25 a 27) (poznámka pod čarou 18 výše).

208,4 bilionu metrů krychlových či přibližně 1 310,8 miliardy barelů ropných ekvivalentů⁽²³⁾. Na konci roku 2011 činily prokázané zásoby ropy v Norsku 6,9 miliardy barelů, což představuje 0,4 % celosvětových zásob⁽²⁴⁾. Prokázané zásoby zemního plynu v Norsku činily v roce 2011 2,1 bilionu metrů krychlových, což představuje 1 % celosvětových zásob⁽²⁵⁾. U žádné z pěti největších společností působících na norském kontinentálním šelfu nedosahuje celosvětový podíl na prokázaných zásobách více než 1 %⁽²⁶⁾.

- (33) Norská vláda nemá k dispozici informace o celosvětovém tržním podílu pěti největších společností působících na norském kontinentálním šelfu (měřeno na základě předpokládané produkce). Je však rozumné předpokládat, že existuje přímá úměra mezi prokázanými zásobami ropy a zemního plynu a předpokládanou budoucí produkcí⁽²⁷⁾. S ohledem na dostupné informace se v žádném případě nejví jako pravděpodobné, že Kontrolní úřad změní na základě celosvětového tržního podílu největších společností působících na norském kontinentálním šelfu své posouzení (měřeno na základě předpokládané produkce).
- (34) Kromě toho Kontrolní úřad zvážil informace o počtu žádostí v řízeních pro udělování licencí na norském kontinentálním šelfu a nových účastníků na trhu v oblasti norského kontinentálního šelfu. Z údajů o udělování licencí v oblasti norského kontinentálního šelfu v posledních třech řízeních (konaných v letech 2011–2012), které poskytla norská vláda, vyplývá, že počet žádostí se zvýšil na devět společností na každou oznámenou licenci. V období 2008–2012 byla udělena licence na produkci třinácti novým účastníkům trhu v oblasti norského kontinentálního šelfu. Počet společností, kterým se uděluje licence v oblasti norského kontinentálního šelfu, je tedy značný⁽²⁸⁾.
- (35) Na základě výše uvedených skutečností je tedy třeba charakterizovat stupeň koncentrace na celosvětovém trhu pro průzkum ropy a zemního plynu jako nízký. Je pravděpodobné, že společnosti působící na tomto trhu podléhají značnému konkurenčnímu tlaku. Nic nenaznačuje tomu, že by toto odvětví nefungovalo podle

zásad trhu. Kontrolní úřad proto vyvozuje závěr, že trh pro průzkum ropy a zemního plynu je přímo vystaven hospodářské soutěži ve smyslu směrnice 2004/17/ES.

6.2. Produkce ropy

6.2.1. Relevantní trh

- (36) Ropa je globální komoditou a její cenu určuje celosvětová nabídka a poptávka. Podle ustálené praxe Evropské komise⁽²⁹⁾ tvoří rozvoj a produkce ropy samostatný výrobní trh celosvětového zeměpisného rozsahu. Norská vláda v otázce vymezení trhu souhlasí⁽³⁰⁾. Pro účely tohoto rozhodnutí zachovává Kontrolní úřad stejnou definici trhu.

6.2.2. Přímé vystavení hospodářské soutěži

- (37) Pokud jsou objevena ložiska ropy (nebo zemního plynu), jsou držitelé licence, pokud se rozhodnou v dané lokalitě působit, povinni předložit norskému ministerstvu pro ropu a energii ke schválení plán rozvoje a provozu dané lokality. Níže jsou uvedeny lokality v oblasti norského kontinentálního šelfu, které primárně produkují ropu⁽³¹⁾ a pro něž byl během posledních pěti let předložen a schválen plán rozvoje a provozu:

Rok	Popis (název lokality a číslo licence)	Držitel licence
2008	Morvin, PL134B	Statoil Petroleum Eni Norge Total E&P Norge
2009	Goliat, PL229	Eni Norge Statoil Petroleum
2011	Knarr, PL373S	BG Norge Idemitsu Petroleum Norge Wintershall Norge RWE Dea Norge
2011	Ekofisk Sør, Eldfisk II, PL	ConocoPhillips Total E&P Norge Eni Norge Statoil Petroleum Petoro AS
2011	Vigdis nordøst, PL089	Statoil Petroleum Petoro AS ExxonMobil E&P Norway Idemitsu Petroleum Norge Total E&P Norge RWE Dea Norge

⁽²³⁾ Viz Statistický magazín BP o světové energetice z června 2012 (dále jen „statistický magazín BP“), s. 6. (http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2012.pdf).

⁽²⁴⁾ Viz statistický magazín BP, s. 6.

⁽²⁵⁾ Viz statistický magazín BP, s. 20.

⁽²⁶⁾ Srov. dopis norské vlády ze dne 15. února 2013 zaslaný Kontrolnímu úřadu (dokument č. 663313, s. 22).

⁽²⁷⁾ Viz např. prováděcí rozhodnutí Evropské komise týkající se Dánska (viz poznámka pod čarou 18 výše) a prováděcí rozhodnutí Komise týkající se Itálie (viz poznámka pod čarou 18 výše).

⁽²⁸⁾ Viz také společná publikace norského ministerstva pro ropu a energii a norského ředitelství pro ropu — *Fakta 2012 — norský ropný průmysl*, kapitola 5: *Scénáře a činnosti podle zúčastněných subjektů*, s. 33–35 (<http://www.npd.no/en/Publications/Facts/Facts-2012/Chapter-5/>).

⁽²⁹⁾ Viz pozn. pod čarou 18.

⁽³⁰⁾ Norská vláda však uvedla, že vzhledem k tomu, že většina lokalit na norském kontinentálním šelfu obsahuje jak ropu, tak zemní plyn, není možné při společné produkci ropy a zemního plynu v daných lokalitách jednotlivě rozlišovat mezi výrobou ropy a výrobou zemního plynu podle směrnice 2004/17/ES.

⁽³¹⁾ Ačkoliv se v daných lokalitách nachází jak ropa, tak zemní plyn, jsou v této tabulce uvedeny oblasti, které primárně produkují ropu. Oblasti, které primárně produkují zemní plyn, jsou uvedeny v bodě 6.3 níže.

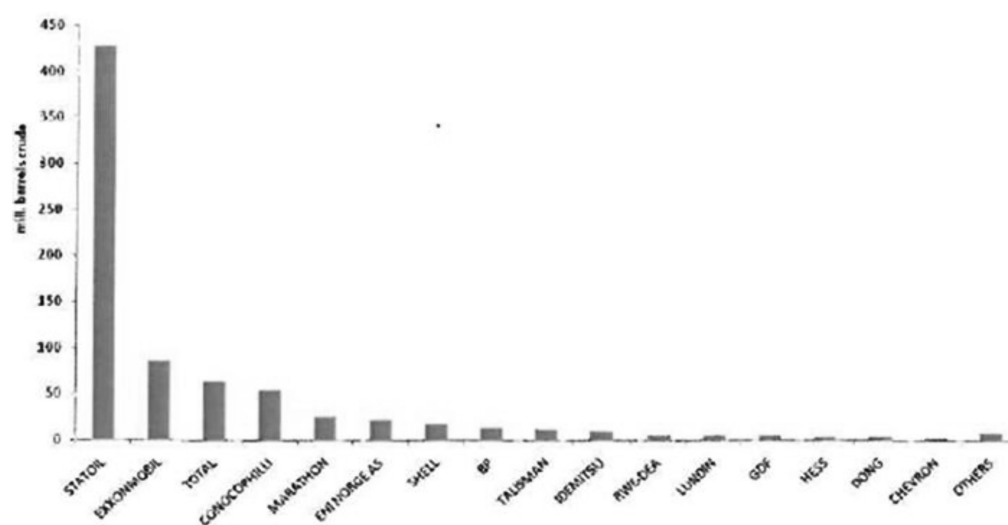
Rok	Popis (název lokality a číslo licence)	Držitel licence
2011	Stjerne, součást subjektu Oseberg Sør PL079, PL104	Statoil Petroleum Petoro AS Total E&P Norge ConocoPhillips
2011	Hyme, PL348	Statoil Petroleum GDF Suez E&P Norge Core Energy E.ON E&P Norge Faroe Petroleum Norge VNG Norge
2011	Brynild, PL148	Lundin Norway Talisman Energy Norway
2012	Jette, PL027C, PL169C, PL504	Det norske oljeselskap Petoro AS
2012	Skuld, PL128	Statoil Petroleum Petoro AS Eni Norge
2012	Edvard Grieg, PL338	Lundin Norway Wintershall Norge OMV Norge
2012	Bøyla, PL340	Marathon Oil Norge ConocoPhillips Lundin Norway

Rok	Popis (název lokality a číslo licence)	Držitel licence
2012	Svalin, PL169	Statoil Petroleum Petoro AS ExxonMobil E&P Norway

(38) V období 2008–2012 byly tedy přijaty plány rozvoje a provozu pro produkci ropy, které se týkají celkem 20 společností. Vedle toho přijalo ministerstvo pro ropu a energii v roce 2010 plány rozvoje a provozu, které se týkají tří nových účastníků trhu ⁽³²⁾.

(39) Ze seznamu je patrné, že vedle společností vlastněných norským státem jsou držiteli licence i velké ropné společnosti, jakož i menší společnosti. Norská vláda připouští, že většina ropných společností působících v oblasti norského kontinentálního šelfu je součástí korporací s diverzifikovaným celosvětovým obchodním portfoliem. Vyprodukovaná ropa se proto do značné míry prodává přidruženým společnostem. Více než polovina produkce se však prodává na promptním trhu. Obrázek níže znázorňuje objem prodeje ropy pocházející z norského kontinentálního šelfu v roce 2009.

Objem prodeje ropy pocházející z norského kontinentálního šelfu v roce 2009:

Obrázek. Prodejci norské ropy v roce 2009. Kategorie „Others“ (jiné) zahrnuje Altinex Oil, Bayerngas, Ruhrgas, Dana, Wintershall, Det Norske Oljeselskap, VNG, Revus Energy, Endeavour a EADS (MPE).

⁽³²⁾ Viz dopis norské vlády ze dne 15. února 2013 zaslaný Kontrolnímu úřadu (dokument č. 663313, s. 25).

- (40) Celková celosvětová denní produkce ropy v roce 2011 činila 83 576 tisíc barelů. V roce 2011 se v Norsku vyprodukovalo celkem 2 039 tisíc barelů denně. Toto množství představovalo 2,3 % celosvětové produkce ⁽³³⁾.
- (41) Pokud jde o produkci ropy v oblasti norského kontinentálního šelfu, dosáhla nejvyššího podílu v roce 2011 společnost Statoil. K ostatním producentům v oblasti norského kontinentálního šelfu patřily velké mezinárodní ropné společnosti, jako např. ExxonMobil, Total, ConocoPhillips, Marathon, Shell, BP a Eni. U žádného z těchto subjektů nečinil podíl na celosvětovém trhu s produkcí ropy v roce 2011 více než 3 % ⁽³⁴⁾. Stupeň koncentrace na relevantním trhu byl tudíž vcelku nízký.
- (42) Evropská komise ve svých rozhodnutích podle směrnice 2004/17/ES uvedla, že globalizovaný trh pro produkci ropy je poznamenán silnou konkurencí mezi mnoha zúčastněnými subjekty ⁽³⁵⁾. Nic nenasvědčuje tomu, že by se tato situace v průběhu posledních let změnila.
- (43) Na základě výše uvedených úvah vyvozuje Kontrolní úřad závěr, že nic nenasvědčuje tomu, že by toto odvětví nefungovalo podle zásad trhu, a trh pro rozvoj a produkci ropy je tedy přímo vystaven hospodářské soutěži ve smyslu směrnice 2004/17/ES.

6.3. Produkce zemního plynu

6.3.1. Relevantní trh

- (44) Evropská komise posoudila trh pro rozvoj, produkci a velkoobchodní prodej plynu podle nařízení EU o spojování ⁽³⁶⁾ v řadě rozhodnutí, v nichž dospěla k názoru, že existuje jeden trh pro navazující dodávky zemního plynu (zahrnující rovněž rozvoj a produkci plynu) spotřebitelům v EHP (tj. plyn vyprodukovaný na nalezištích plynu a prodaný spotřebitelům – včetně vnitrostátních zavedených provozovatelů – v EHP) ⁽³⁷⁾.

Zkapalněný zemní plyn vůči plynu vedenému potrubím

- (45) Zemní plyn může být přepravován prostřednictvím navazujících plynovodů nebo – v podobě zkapalněného zemního plynu – loděmi. Vývoz norského plynu za

rok 2012 dosáhl přibližně 112 miliard metrů krychlových, z toho 107 miliard metrů krychlových představovalo plyn vedený potrubím a 5 miliard metrů krychlových bylo vyvezeno loděmi ve formě zkapalněného zemního plynu. ⁽³⁸⁾

- (46) Norská vláda připouští, že dodávky zkapalněného zemního plynu jsou nahraditelné a přímo konkurují plynu vedenému potrubím. Jakmile je zkapalněný zemní plyn opět uveden do plynného stavu, může být veden plynovodní sítí střídavě s plynem, který je dodáván plynovody z navazujících lokalit. Jako příklad lze uvést Zeebrugge v Belgii: jakmile projde plyn vedený potrubím z norského kontinentálního šelfu přístavním terminálem a zkapalněný zemní plyn je v příslušném terminálu v Zeebrugge opět uveden do plynného stavu, jsou oba zdroje plynu naprosto zaměnitelné. Kapacita pro opětné uvádění do plynného stavu v posledních letech značně vzrostla, a to i přestože infrastruktura pro opětné uvedení do plynného stavu není k dispozici ve všech státech EHP. Kapacita pro opětné uvedení do plynného stavu v EHP dosahuje téměř 200 miliard metrů krychlových. Díky rozšiřování plynovodní sítě je zkapalněný zemní plyn k dispozici rostoucímu počtu spotřebitelů v EHP.
- (47) Otázku, zda je třeba rozlišovat mezi dodávkami zkapalněného zemního plynu a dodávkami plynu vedeného potrubím, ponechala Evropská komise v nedávných rozhodnutích nevyřešenou ⁽³⁹⁾.

- (48) Pro účely tohoto rozhodnutí se Kontrolní úřad domnívá, že otázku, zda je třeba rozlišovat mezi plynem vedeným potrubím a zkapalněným zemním plynem, lze ponechat otevřenou.

Vysoce výhřevný plyn vůči málo výhřevnému plynu

- (49) Na nižších stupních řetězce existují oddělené sítě pro distribuci jak vysoce výhřevného, tak málo výhřevného plynu a koneční uživatelé jsou připojeni na příslušnou dodavatelskou síť. Vysoce výhřevný plyn lze přeměnit na málo výhřevný plyn a naopak. Norští producenti plynu dodávají vysoce výhřevný plyn.
- (50) Norská vláda připouští, že ze stupně zaměnitelnosti mezi vysoce výhřevným plynem a málo výhřevným plynem by mělo vyplývat, že z pohledu vyššího stupně řetězce tyto výrobky spadají do stejného trhu dodávek plynu. Norská vláda rovněž uvádí, že dodávky málo výhřevného plynu představují poměrně malou část celkových dodávek plynu do EHP, a sice zhruba 10 %.

⁽³³⁾ Viz statistický magazín BP, s. 8.

⁽³⁴⁾ Srov. dopis norské vlády ze dne 15. února 2013 zaslaný Kontrolnímu úřadu (dokument č. 663313, s. 26).

⁽³⁵⁾ Viz prováděcí rozhodnutí Evropské komise týkající se Dánska (bod 16) (poznámka pod čarou 18 výše). Rovněž viz prováděcí rozhodnutí Komise týkající se Itálie (bod 16); prováděcí rozhodnutí Komise týkající se Anglie, Skotska a Walesu (bod 16) a prováděcí rozhodnutí Komise týkající se Nizozemska (bod 12) (viz poznámka pod čarou 18 výše).

⁽³⁶⁾ Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků (nařízení ES o spojování) (Úř. věst. L 24, 29.1.2004, s. 1). Nařízení začleněno do Dohody o EHP v příloze XIV kapitole A bodě 1 rozhodnutím č. 78/2004 (Úř. věst. L 219, 19.6.2004, s. 13 a dodatek EHP č. 32, 19.6.2004, s. 1).

⁽³⁷⁾ Viz věc IV/M.4545 STATOIL/HYDRO (bod 9) (viz poznámka pod čarou 18 výše).

⁽³⁸⁾ Viz dopis norské vlády ze dne 15. února 2013 zaslaný Kontrolnímu úřadu (dokument č. 663313, s. 33).

⁽³⁹⁾ Viz rozhodnutí Evropské komise ze dne 16. května 2012, kterým se spojení podniků prohlašuje za slučitelné se společným trhem a Dohodou o EHP, věc COMP/M.6477 – BP/CHEVRON/ENI/SO-NANGOL/TOTAL/JV (bod 19). Rovněž viz věc IV/M.4545 – STATOIL/HYDRO (bod 12); prováděcí rozhodnutí Komise týkající se Nizozemska (bod 13) a prováděcí rozhodnutí Komise týkající se Anglie, Skotska a Walesu (bod 15) (viz poznámka pod čarou 18 výše).

- (51) Pro účely tohoto rozhodnutí se Kontrolní úřad domnívá, že otázku, zda je třeba rozlišovat mezi vysoce výhřevným plynem a málo výhřevným plynem, lze ponechat otevřenou.

Závěr týkající se vymezení výrobního trhu

- (52) Pokud jde o vymezení výrobního trhu pro účely tohoto rozhodnutí, Kontrolní úřad se domnívá, že existuje jeden trh pro navazující dodávky zemního plynu (zahrnující rovněž rozvoj a produkci plynu). Otázky, zda je zkapalněný zemní plyn či málo výhřevný plyn začleněn do relevantního výrobního trhu, jsou pro výsledky tohoto rozhodnutí irelevantní.

Zeměpisná oblast působnosti

- (53) Norská vláda připouští, že příslušné tři směrnice upravující trh s plynem vytvořily v severozápadní Evropě liberalizovaný a integrovaný trh se zemním plynem. Cílem EU je trhy plně integrovat do roku 2014. V souvislosti s jednotným trhem pro plyn se norská vláda domnívá, že není podstatné zvažovat tržní podíly jednotlivých států EHP. Předpokládá se, že jakmile dosáhne plyn hranic evropského vnitřního trhu, bude na základě nabídky a poptávky volně dopravován tam, kde je ho třeba.

- (54) Z plynu vyvezeného z norského kontinentálního šelfu potrubím bylo asi 70 % přepraveno do přijímacích terminálů v Německu a Spojeném království. Zbývající část šla do terminálů v Belgii a Francii. Plyn vedený potrubím z Norska se navíc prostřednictvím plynovodních připojení a swapových dohod prodává dalším státům EHP, a sice celkem více než 10 státům EHP. V minulosti se do EHP prodaly zhruba dvě třetiny zkapalněného zemního plynu vyprodukovaného na norském kontinentálním šelfu. To znamená, že téměř veškerý norský plyn se vyváží do EHP.

- (55) Kromě toho norská vláda připouští, že odběratelé plynu v EHP mají k dispozici řadu různých zdrojů dodávek. Mezi ně patří jak plyn z EU (obvykle Dánsko, Nizozemsko a Spojené království), tak i ze sousedních zemí (vedle Norska obvykle Rusko, Alžírsko, Libye) nebo ze vzdálenějších zemí (například země Středního východu nebo Nigérie, a to v podobě zkapalněného zemního plynu).

- (56) Norská vláda rovněž uvádí, že uzly ve Spojeném království i na evropském kontinentu se stále více zaměřují na kapalný plyn, a z tvorby cen v různých uzlech vyplývá, že bylo dosaženo značné míry integrace.

- (57) Pokud jde o vymezení zeměpisného trhu, došla Evropská komise v předchozích rozhodnutích podle nařízení EU o spojování k závěru, že trh s největší pravděpodobností

zahrnuje EHP a dovoz plynu z Ruska a Alžírsko, avšak otázku vymezení zeměpisného trhu ponechává otevřenou. V rozhodnutí o spojení společností Statoil a Hydro Komise nepovažovala za potřebné rozhodnout, zda lze za příslušnou zeměpisnou oblast považovat: i) EHP, ii) oblast zahrnující ty země EHP, v nichž se prodává plyn z norského kontinentálního šelfu (buď přímo potrubím, nebo prostřednictvím swapů), nebo iii) jednotlivé země, v nichž strany plyn prodávají⁽⁴⁰⁾. Bez ohledu na zvažované vymezení zeměpisného trhu by uvedené spojení nevyvolalo obavy z narušení hospodářské soutěže na trhu pro navazující dodávky plynu.

- (58) Pro účely tohoto rozhodnutí se Kontrolní úřad z níže uvedených důvodů domnívá, že není nutné rozhodnout v otázce přesného rozsahu zeměpisného trhu se zemním plynem. Kontrolní úřad je toho názoru, že dotyčné odvětví je přímo vystaveno hospodářské soutěži bez ohledu na jakékoliv řádné vymezení zeměpisného trhu.

6.3.2. Přímé vystavení hospodářské soutěži

- (59) Pokud jsou objevena ložiska zemního plynu (nebo ropy), jsou držitelé licence, pokud se rozhodnou v dané lokalitě působit, povinni předložit norskému ministerstvu pro ropu a energii ke schválení plán rozvoje a provozu dané lokality. Níže jsou uvedeny lokality v oblasti norského kontinentálního šelfu⁽⁴¹⁾, které primárně produkují plyn a pro něž byl během posledních několika let předložen a schválen plán rozvoje a provozu:

Rok	Popis (název lokality a číslo licence)	Držitel licence
2008	Yttergryta, PL062	Statoil Petroleum Total E&P Norge Petoro AS Eni Norge
2008	Troll redevelopment, PL054, PL085, PL085C	Petoro AS Statoil Petroleum Norske Shell Total E&P Norge ConocoPhillips
2009	Oselvar, PL274	DONG E&P Norge Bayerngas Norge Noreco Norway
2010	Trym, PL147	Bayerngas Norge DONG E&P Norge
2010	Gudrun, PL025	Statoil Petroleum GDF SUEZ E&P Norge

⁽⁴⁰⁾ Věc IV/M.4545 – STATOIL/HYDRO (bod 16) (poznámka pod čarou 18 výše).

⁽⁴¹⁾ Ačkoliv se v daných lokalitách na norském kontinentálním šelfu nachází jak ropa, tak zemní plyn, jsou v této tabulce uvedeny oblasti, které primárně produkují plyn. Oblasti, které primárně produkují ropu, jsou uvedeny v bodě 6.2 výše.

Rok	Popis (název lokality a číslo licence)	Držitel licence
2010	Marulk, PL122	Statoil Petroleum DONG E&P Norge Eni Norge
2010	Gaupe, PL292	BG Norge Lundin Norway
2011	Valemon, PL050, PL050B, PL050C, PL050D, PL193B, PL193D	Statoil Petroleum Petoro AS Centrica Resources Norge Enterprise Oil Norge
2011	Visund, Sør, PL120	Statoil Petroleum Petoro AS ConocoPhillips Total E&P Norge
2012	Åsgard subsea compression	Petoro AS Statoil Petroleum Eni Norge Total E&P Norge ExxonMobil E&P Norway
2011	Atla, PL102C	Total E&P Norge Petoro AS Centrica Resources Norge Det norske oljeselskap
2012	Martin Linge, PL040, PL043	Total E&P Norge Petoro AS Statoil Petroleum

(60) V období 2008–2012 byly přijaty plány rozvoje a provozu pro produkci plynu, které se týkají celkem 14 společností. V období 2009–2011 byly přijaty plány rozvoje a provozu týkající se tří nových účastníků trhu⁽⁴²⁾. Plyn do EHP vyváží více než 25 společností na norském kontinentálním šelfu⁽⁴³⁾.

(61) V roce 2011 činila produkce plynu v Norsku 101,4 miliardy metrů krychlových, což představuje 3,1 % celosvětové produkce⁽⁴⁴⁾. Více než 95 % produkce na norském kontinentálním šelfu se vyváží do EHP prostřednictvím plynovodních připojení, jež vyúsťují na šesti místech ve čtyřech zemích (Spojeném království, Německu, Belgii a Francii)⁽⁴⁵⁾. Přibližně 1,4 miliardy metrů krychlových (méně než 2 %) plynu vyprodukovaného na norském kontinentálním šelfu bylo spotřebováno na domácím trhu v Norsku.

⁽⁴²⁾ Viz dopis norské vlády ze dne 15. února 2013 zaslaný Kontrolnímu úřadu (dokument č. 663313, s. 28).

⁽⁴³⁾ Srov. oznámení norské vlády ze dne 5. listopadu 2012 zaslané Kontrolnímu úřadu (dokument č. 652027, s. 30).

⁽⁴⁴⁾ Viz statistický magazín BP, s. 22.

⁽⁴⁵⁾ Přijímací terminály v Dornumu, Dunkerque, Easingtonu, Emdenu, St Fergusu a Zeebrugge (<http://www.gassco.no/wps/wcm/connect/Gassco-NO/Gassco/Home/norsk-gass/Transportsystemet>).

(62) Produkci zemního plynu v oblasti norského kontinentálního šelfu se zabývá i mnoho nezávislých společností. Kromě toho jsou licence udělovány i novým společnostem. K pěti největším společnostem produkujícím plyn na norském kontinentálním šelfu (měřeno roční mírou produkce) patří Petoro, Statoil, Exxon Mobil, Total a Shell. Společnost Statoil je největší společností produkující plyn v oblasti norského kontinentálního šelfu. Souhrnný podíl tří největších společností produkujících plyn v oblasti norského kontinentálního šelfu nepřesahuje 50 %⁽⁴⁶⁾.

(63) Členské státy EU spotřebují přibližně 500 miliard metrů krychlových plynu ročně. Podle organizace Eurogas⁽⁴⁷⁾ činily v roce 2011 dodávky plynu z členských států EU 33 % celkových čistých dodávek, poté následuje Rusko (24 %), Norsko (19 %)⁽⁴⁸⁾ a Alžírsko (9 %), přičemž se jedná o plyn vedený jak potrubím, tak ve formě zkapalněného zemního plynu. Zbývajících 15 % tvoří jiné zdroje z různých částí světa.

(64) Všichni držitelé licence v oblasti norského kontinentálního šelfu zodpovídají za prodej vlastního plynu sami. Výrobní společnosti na norském kontinentálním šelfu mají s odběrateli v řadě členských států EU uzavřeny dohody o prodeji plynu. V roce 2011 byl podíl celkové spotřeby norského plynu ve všech šesti členských státech EU, které dováží většinu plynu z norského kontinentálního šelfu, následující⁽⁴⁹⁾:

Stát EHP	% spotřeby norského plynu
Spojené království	35 %
Německo	32 %
Belgie	34 %
Nizozemsko	24 %
Francie	26 %
Itálie	14 %

Vnitrostátní spotřeba plynu EHP – IHS CERA

⁽⁴⁶⁾ Viz dopis norské vlády ze dne 15. února 2013 zaslaný Kontrolnímu úřadu (dokument č. 663313, s. 28).

⁽⁴⁷⁾ Viz statistická zpráva organizace Eurogas za rok 2012, s. 1 (http://www.eurogas.org/uploaded/Statistical%20Report%202012_final_211112.pdf).

⁽⁴⁸⁾ Z informací, které norská vláda předložila Kontrolnímu úřadu, je patrné, že údaje by mohly být poněkud vyšší. To však pro výsledek rozhodnutí v této věci není důležité.

⁽⁴⁹⁾ Statistické údaje o směřování norského zemního plynu do EHP vychází ze státní příslušnosti odběratele.

- (65) Statoil je druhým největším dodavatelem plynu do EHP (po společnosti Gazprom) s přibližně 20 % ⁽⁵⁰⁾ celkové spotřeby v EHP. Jak je patrné z výše uvedené tabulky, čelí dodavatelé z norského kontinentálního šelfu v hlavních státech EHP, do nichž se dodává norský plyn, konkurenci dodavatelů, kteří své zdroje plynu získávají z jiných zeměpisných oblastí. Velkoobchodní odběratelé v těchto státech EHP mají tedy vedle dodávek plynu z norského kontinentálního šelfu k dispozici alternativní zdroje. To dokládají i statistické údaje organizace Eurogas (viz tabulka níže), z nichž vyplývá, že kromě norského plynu získávají členské státy EU dodávky plynu z domácí produkce, Ruska, Alžírska, Kataru a dalších zdrojů:

DODÁVKY ZEMNÍHO PLYNU V ČLENSKÝCH ZEMÍCH ORGANIZACE EUROGAS A EU, 2011 ⁽¹⁾

TWh	Domácí produkce	Rusko	Norsko	Alžírsko	Katar	Ostatní zdroje (*)	Změny v zásobách (**)	Ostatní zůstatky	Čisté dodávky celkem	% změny mezi rokem 2011 a 2010
Rakousko	18,8	59,8	14,5	0,0	0,0	29,4	- 22,1	- 4,9	95,6	- 6 %
Belgie	0,0	3,4	82,4	0,0	30,8	66,9	- 0,2	0,0	183,3	- 15 %
Bulharsko	4,2	29,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	- 1,4	32,3	11 %
Česká republika	1,4	63,3	12,2	0,0	0,0	23,2	- 10,0	- 4,6	85,5	- 10 %
Dánsko	81,7	0,0	0,0	0,0	0,0	- 31,9	- 1,8	- 7,4	40,6	- 18 %
Estonsko	0,0	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,5	- 10 %
Finsko	0,0	43,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43,4	- 12 %
Francie	6,5	72,6	182,9	66,7	37,4	135,0	- 22,4	- 1,5	477,2	- 13 %
Německo	137,3	336,9	303,1	0,0	0,0	110,2	- 22,8	0,0	864,7	- 11 %
Řecko	0,0	30,3	0,0	8,7	1,9	10,5	- 0,1	- 0,1	51,2	23 %
Maďarsko	32,5	72,6	0,0	0,0	0,0	5,6	14,0	- 0,6	124,2	- 6 %
Irsko	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	51,1	0,0	0,0	53,2	- 12 %
Itálie	88,5	247,1	38,6	242,8	65,7	149,0	- 8,2	0,9	824,4	- 6 %
Lotyšsko	0,0	16,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2	- 13 %
Litva	0,0	57,0	0,0	0,0	0,0	- 21,9	- 0,1	0,0	35,0	9 %
Lucembursko	0,0	3,2	6,9	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	13,4	- 13 %
Nizozemsko	746,7	44,0	129,0	0,9	3,7	- 481,6	0,0	15,8	458,3	- 10 %
Polsko	47,6	102,7	0,0	0,0	0,0	17,4	- 8,4	- 1,4	157,9	2 %
Portugalsko	0,0	0,0	0,0	21,6	0,0	36,9	0,0	0,0	58,5	0 %

⁽⁵⁰⁾ Tento údaj o objemu prodeje zahrnuje prodej plynu společností Statoil jménem společnosti Petoro/SDFI.

TWh	Domácí produkce	Rusko	Norsko	Alžírsko	Katar	Ostatní zdroje (*)	Změny v zásobách (**)	Ostatní zůstatky	Čisté dodávky celkem	% změny mezi rokem 2011 a 2010
Rumunsko	117,0	34,2	0,0	0,0	0,0	0,0	- 0,4	0,0	150,8	3 %
Slovensko	1,0	62,4	0,0	0,0	0,0	- 5,7	0,2	- 0,1	57,7	- 3 %
Slovinsko	0,0	5,3	0,0	2,6	0,0	0,9	- 0,1	0,1	8,8	- 16 %
Španělsko	1,9	0,0	13,9	147,4	51,5	160,4	- 4,5	1,6	372,2	- 7 %
Švédsko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,9	0,0	0,0	14,9	- 20 %
Spojené království	526,7	0,0	244,2	2,6	230,6	- 76,7	- 22,6	- 0,1	904,7	- 17 %
EU	1 813,9	1 290,1	1 027,7	493,3	421,6	196,8	- 109,2	- 3,7	5 130,5	- 10 %
% změny mezi rokem 2011 a 2010	- 11 %	2 %	- 3 %	- 8 %	21 %	- 45 %	- 199 %	- 78 %	- 10 %	
Švýcarsko	0,0	7,6	7,3	0,0	0,0	19,6	0,0	0,0	34,5	- 10 %
Turecko	8,1	270,3	0,0	44,2	0,0	144,7	0,0	2,4	469,7	18 %

(¹) Tato tabulka byla převzata ze statistické zprávy organizace Eurogas za rok 2012, s. 6.

Jednotky: terawatthodina (hrubá výhřevnost).

Pozn.: Číselné údaje jsou nejlepší odhady, jež byly k dispozici v okamžiku zveřejnění.

(*) včetně čistého vývozu

(**) (-) vklad / (+) stažení

(66) Pokud jde o členské státy EU s nejvyšším podílem plynu z Norska, existují i alternativní zdroje dodávek, například:

— Ve Spojeném království, kde na plyn z norského kontinentálního šelfu připadá přibližně 35 %, tvoří domácí produkce plynu značný podíl (i když ten od roku 2000 klesá) (⁵¹). Dovoz zkapalněného zemního plynu do Spojeného království se za posledních několik let výrazně zvýšil (⁵²).

— V Belgii, kde na plyn z norského kontinentálního šelfu připadá přibližně 34 %, se zkapalněný zemní plyn opět uvádí do plynného stavu v terminálu pro zkapalněný zemní plyn v Zeebrugge a je nahraditelný plynem vedeným potrubím.

— V Německu, kde na plyn z norského kontinentálního šelfu připadá přibližně 32 %, byly v letech 2011 a 2012 otevřeny dva plynovody konsorcia Nord Stream vedoucí z Ruska, které se staly novým zdrojem dodávek plynu z Ruska. Norská vláda se domnívá, že otevření těchto plynovodů s největší pravděpodobností zvýší hospodářskou soutěž mezi norským a ruským plynem, neboť se tím zvýší diverzifikace dodávek do Evropy.

(67) Velkoobchodní odběratelé musí dostát svým závazkům bezpodmínečné povinnosti úhrady („take-or-pay“) v rámci příslušných dlouhodobých smluv o prodeji uzavřených s norskými dodavateli plynu. Jakmile jsou tyto závazky splněny, mohou velkoobchodní odběratelé zvolit alternativní zdroje dodávek, jako je například plyn vedený potrubím prodáváný na promptním trhu a zkapalněný zemní plyn prodáváný na promptním trhu, nebo mohou zvýšit objem odebraný v rámci dlouhodobých smluv uzavřených s jinými dodavateli. Nedávno uzavřené smlouvy o prodeji mají zpravidla kratší dobu trvání. Podle norské vlády se promptní trh stává důležitějším v závislosti na zvyšujícím se počtu uzlů s kapalným plynem, a to jak ve Spojeném království, tak i

(⁵¹) Přehled energetické statistiky ve Spojeném království („DUKES“) 2012, ministerstvo pro energetiku a změnu klimatu, kapitola 4: Zemní plyn (https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/65800/5954-dukes-2012-chapter-4-gas.pdf), s. 95.

(⁵²) DUKES (viz poznámka pod čarou 50), s. 95.

na evropském kontinentu. V EU se v posledních pěti letech navíc více než zdvojnásobila kapacita pro opětovné uvedení do plynného stavu. V roce 2011 bylo 25 % čistého dovozu plynu v EU přepraveno ve formě zkapalněného zemního plynu v rozčlenění podle těchto členských států EU:

DODÁVKY ZKAPALNĚNÉHO ZEMNÍHO PLYNU V ČLENSKÝCH ZEMÍCH ORGANIZACE EUROGAS A EU, 2011 ⁽¹⁾

TWh	Čistý dovoz zkapalněného zemního plynu	% změny mezi rokem 2011/2010
Belgie	49,8	- 19 %
Francie	163,9	5 %
Řecko	13,5	5 %
Itálie	94,2	- 2 %
Nizozemsko	9,5	
Portugalsko	34,7	7 %
Španělsko	257,2	- 18 %
Spojené království	270,7	33 %
EU	893,5	2 %
Turecko	68,9	- 21 %

(¹) Tato tabulka byla převzata ze statistické zprávy organizace Eurogas za rok 2012, s. 7.

Jednotky: terawatthodiny (hrubá výhřevnost).

- (68) Důvodem konkurenčního tlaku na trhu se zemním plynem je také existence alternativních produktů (jako je uhlí nebo obnovitelné zdroje energie).
- (69) Všechny hlavní plynovody přepravující plyn z norského kontinentálního šelfu na evropský kontinent a do Spojeného království vlastní společnost Gassled ⁽⁵³⁾. Přístup k navazující plynovodní síti je spravován společností Gassco AS, která je zcela ve vlastnictví norského státu. Gassco AS nevlastní žádné podíly ani kapacity v navazující plynovodní síti a při poskytování přístupu k volné kapacitě působí nezávisle. Systém přepravy plynu je pro všechny subjekty, které musí zemní plyn přepravovat, neutrální. Výrobní společnosti a oprávnění uživatelé mají právo na přístup k systému za nediskriminačních, objektivních a transparentních podmínek. Uživatelé mají přístup ke kapacitě v systému na základě svých potřeb přepravy plynu ⁽⁵⁴⁾. Stávající a noví producenti plynu na norském kontinentálním šelfu tak mohou získat

přístup k navazující plynovodní síti a mohou dodávat plyn spotřebitelům v konkurenci s ostatními hospodářskými subjekty v oblasti norského kontinentálního šelfu.

- (70) Na základě výše uvedených skutečností se Kontrolní úřad domnívá, že nic nenaznačuje tomu, že by toto odvětví nefungovalo podle zásad trhu, a že produkce zemního plynu na norském kontinentálním šelfu je tedy přímo vystavena hospodářské soutěži ve smyslu směrnice 2004/17/ES.

III. ZÁVĚR

- (71) Kontrolní úřad se domnívá, že následující činnosti v Norsku, a zejména v oblasti norského kontinentálního šelfu, jsou přímo vystaveny hospodářské soutěži ve smyslu čl. 30 odst. 1 směrnice 2004/17/ES:

(a) průzkum ropy a zemního plynu;

(b) produkce ropy a

(c) produkce zemního plynu.

- (72) Jelikož se má za to, že podmínka neomezeného přístupu na trh je splněna, směrnice 2004/17/ES by se neměla použít v případech, kdy zadavatelé zadají zakázky na poskytování služeb uvedených v bodech 2 a 71 písm. a), b) a c) tohoto rozhodnutí, jež mají být provedeny v Norsku, a zejména v oblasti norského kontinentálního šelfu.

- (73) Toto rozhodnutí vychází z právního a skutkového stavu v březnu 2013, jak je zřejmé z informací předložených norskou vládou. Může být přezkoumáno, pokud by v případě zásadních změn právního či skutkového stavu došlo k tomu, že by nebyly splněny podmínky pro uplatnění čl. 30 odst. 1 směrnice 2004/17/ES,

PŘIJAL TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Akt uvedený v bodě 4 přílohy XVI Dohody o Evropském hospodářském prostoru, kterým se stanoví postupy pro zadávání veřejných zakázek v odvětví veřejných služeb (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb), se nevztahuje na zakázky zadávané zadavateli na poskytování těchto služeb v Norsku, a zejména v oblasti norského kontinentálního šelfu:

(a) průzkum ropy a zemního plynu;

(b) produkce ropy a

(c) produkce zemního plynu.

(⁵³) Gassled je nesdružený společný podnik regulovaný podle norského práva. Každý z vlastníků společnosti Gassled je bezpodílovým spoluvlastníkem v závislosti na jeho příslušném podílu ohledně všech práv a povinností společného podniku (srov. oznámení norské vlády ze dne 5. listopadu 2012 (dokument č. 652027, s. 7–8) zasláné Kontrolnímu úřadu).

(⁵⁴) Viz bílá kniha *Průmysl pro budoucnost – činnosti v norském ropném průmyslu* (Meld. St. 28 (2010–2011) Zpráva norskému parlamentu (Storting), s. 68).

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Norskému království.

V Bruselu dne 30. dubna 2013.

Za Kontrolní úřad ESVO

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON
člen kolegia

Markus SCHNEIDER
úřadující ředitel
